

Protocol Meldcode

Meldcode met afwegingskader

Document kenmerken

Naam: document: Protocol Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Reikwijdte: Dordtse schoolvereniging

Status: Concept

Versie: 1^e versie

Auteur: Sarah Schots

Datum opstelling: januari 2019

Evaluatiedatum:

Dordtse
schoolvereniging

Inhoud

1. Verbeterde Meldcode met afwegingskader	4
2. De Meldcode	4
3. Overzicht stappen	6
4. Omschrijving van de stappen	7
5. Verantwoordelijkheid	9
6. Wettelijke verplichtingen	11

Bijlagen

1. Eventueel Workflow Kindcheck
2. Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure
3. Algemene tips voor gespreksvoering

Inleiding

Dit Protocol Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (in het vervolg: Meldcode) is geschreven voor de Dordtse schoolvereniging. Alle medewerkers die werkzaam zijn binnen de Dordtse schoolvereniging kunnen op verschillende manieren geconfronteerd worden met (vermoedens van) huiselijk geweld¹ en kindermishandeling². Dit kan voorkomen bij alle leeftijdscategorieën: kinderen, volwassenen en ouderen. De medewerker heeft als taak om misstanden te signaleren en om mee te werken aan het zo spoedig mogelijk beëindigen van de situatie.

Met dit protocol en de uitvoering daarvan voldoet de Dordtse schoolvereniging aan de wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling die op 01-07-2013 in werking is getreden.

Dit protocol bestaat uit twee beleidsdocumenten inzake de meldcode HG&KM:

Deel 1:   Beleid en verantwoordelijkheden

Deel 2:   Stappenplan bij signalen

---

¹ Artikel 1.1.1. WMO 2015: Lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring.

² Artikel 1.1.1 Jeugdwet: Elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

1. Verbeterde Meldcode met afwegingskader

Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een *afwegingskader* opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen.

Om duidelijkheid te krijgen of een onveilige situatie al eerder is gesignaleerd en om deze signalen te kunnen combineren is er bij Veilig Thuis een *radarfunctie* toegevoegd.

In de verbeterde Meldcode is ook de *participatie van kinderen* opgenomen. Het gaat hierbij om negen *actiepunten*, en in stap 3 van de meldcode is het gesprek met het kind toegevoegd.

2. De Meldcode

De Meldcode is gebaseerd op twee pijlers: *Meldnormen* en *Situaties van Onveiligheid*.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
1. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
2. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In dit afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing)

Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een professional allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de *afwezigheid* van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een professional om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een professional zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor het onderwijs zijn te vinden in de bijlage(n).

3. Overzicht stappen

Meldcode

Stap 1

- **In kaart brengen van signalen/ kindcheck**
- *Wanneer huiselijk geweld of kindermishandeling vermoed of vastgesteld wordt, worden aanwijzingen die dit vermoeden kunnen onderbouwen of ontkrachten verzameld en vastgelegd in Esis. Er is een apart formulier binnen het systeem ontwikkeld om de signalen in te voeren.*
- *In geval van de Kindcheck* het in kaart brengen van oudersignalen.*

Stap 2

- **Advies aan Veilig Thuis en bij voorkeur ook collega, aandachtsfunctionaris**
- *Consulteer Veilig Thuis en interne deskundige collega's in een daarvoor bestemd overleg zoals groepsbesprekingen en leerlingbesprekingen. Om dit met elkaar te kunnen bespreken, volgen we de daarvoor geldende privacyregels.*
- *Meld je aandachtsfunctionaris dat je bent gestart met de Meldcode.*

Stap 3

- **Gesprek met de leerling/ouder(s)/verzorger(s)**
- *Bespreek de signalen met de leerling/ouders/verzorgers. In dit gesprek dien je dus ook kenbaar te maken dat je de Meldcode hebt opgestart. Maak hiervan een aantekening in Esis. Heb je ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de leerling/ouders/verzorgers, raadpleeg dan de aandachtsfunctionaris en/of Veilig Thuis.*

Stap 4

- **Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling**
- *Weeg op basis van de signalen, het ingewonnen advies en eventueel het gesprek met de leerling/ouders/verzorgers, het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld en/of de kindermishandeling. Ook hierover kan advies worden ingewonnen bij een derde zoals de aandachtsfunctionaris, collega's, Veilig Thuis.*
- *Bij stucruete onveiligheid, acute onveiligheid of disclosure naar het afwegingskader*.*
- *5 vragen bij (vermoeden) huiselijk geweld of kindermishandeling.*
- *In geval van kindcheck bij twijfel verplichte consultatie bij Veilig Thuis.*

Stap 5

- **Beslissen aan de hand van het afwegingskader: Melden bij Veilig Thuis én hulpverleners?**
- *Meld bij je aandachtsfunctionaris dat je de Meldcode bent gestopt.*

4. Omschrijving van de stappen

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Medewerkers binnen de Dordtse schoolvereniging zijn allen geschoold in de meldcode. Jaarlijks is er een voorlichting over de meldcode (hierin worden medewerkers geïnformeerd over de stappen en het feitelijk beschrijven van de signalen) en er is een verplichte e-learning over de meldcode beschikbaar.
- Medewerkers zijn op de hoogte wie de Aandachtsfunctionaris is of Aandachtsfunctionarissen (AF) zijn. Het streven is om binnen elk team een aandachtsfunctionaris aan te stellen. Deze brengt de meldcode en de kindcheck continu in het team onder de aandacht.
- De aandachtsfunctionaris wordt twee keer per jaar bijgeschoold over de meldcode en de stappen van de meldcode (in stap 1: signalen concretiseren).
- De kindcheck is een verplicht onderdeel bij de intake. De meldcode is geïntegreerd in de schoolgids.
- Bij signalen/vermoedens van EERGERELATEERD GEWELD, zie hoofdstuk 6 .

Stap 2: Collegiale consultatie

Advies vragen aan een collega of de Aandachtsfunctionaris.

- De Aandachtsfunctionaris kan consultatief om advies gevraagd worden.
- Bij twijfel wordt er (anoniem) advies gevraagd bij Veilig Thuis.

Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind

De Aandachtsfunctionaris, ib-er, directeur beslist over het gesprek en de gesprekspunten met betrokkene(n) en/of kind. Hierin kan ondersteuning gevraagd worden aan de Aandachtsfunctionaris.

Stap 4: Risicotaxatie a.d.h.v. het afwegingskader

Aandachtsfunctionaris, ib-er, directeur beslist over de risicotaxatie a.d.h.v. de 5 vragen van het afwegingskader.

- Bij twijfel wordt er advies gevraagd bij Veilig Thuis.
- Aandachtsfunctionaris, ib-er, directeur beslist over het gesprek over de melding met betrokkene(n) en/of kind. Deze kan ondersteuning vragen aan de aandachtsfunctionaris.
- De betrokken medewerkers van de Dordtse schoolvereniging gaan hierover met de betrokkene(n) en/of kind in overleg.

In deze stap zijn er vijf afwegingsvragen.

Indien er sprake is van 'weet het niet', gaat u uit van 'Nee'.

	1	<p><i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i></p> <p>Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier in Esis. Ja: Ga verder met afweging 2.</p>
Meldnorm 1	2	<p><i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i></p> <p>Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.</p>
	3	<p><i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.</p>
Meldnormen 2 en 3	4	<p><i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p>
	5	<p><i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners, denk aan ouder kind coach, wijkteam, orthopedagoog etc.</p>

Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis:

De melder neemt samen met Veilig Thuis de laatste drie vragen van het afwegingskader door.

Daarna wordt besloten:

1. *Is melden noodzakelijk?*
2. *Is hulp inzetten/organiseren (ook) mogelijk?*

De Aandachtsfunctionaris, ib-er, directeur stemmen met elkaar en de leerkracht, wie de signalen meldt bij Veilig Thuis. Dit gebeurt door gezamenlijk de afwegingsvragen door te nemen.

5. Verantwoordelijkheid

In de Meldcode dient de organisatie vast te leggen wie binnen de organisatie de stappen doorloopt. Bijvoorbeeld een leerkracht die de signalen bespreekt met de Aandachtsfunctionaris van een school. Daarnaast moet de organisatie in de Meldcode vastleggen wie eindverantwoordelijk is voor de beslissing om wel of geen melding te doen.

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en de stappen van de Meldcode te zetten, draagt de Dordtse schoolvereniging er zorg voor dat:

Directie, Bestuur

- de Meldcode opgenomen is in het beleid van de organisatie;
- binnen de vereniging dat er aan leerlingen en/of ouders bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- aandachtsfunctionaris(sen) huiselijk geweld en kindermishandeling binnen de bedrijfsonderdelen zijn aangesteld;
- deskundigheidsbevordering is opgenomen in het opleidingsplan; medewerkers worden jaarlijks geschoold over huiselijk geweld en kindermishandeling (en Kindcheck); tevens zijn medewerkers verplicht om de e-learning Huiselijk Geweld en Kindermishandeling te volgen.
- de Meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de werking van de Meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de toepassing van de Meldcode te optimaliseren;
- zij eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de Meldcode.

Aandachtsfunctionaris, ib-er

- kennis heeft van signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- kennis heeft van de stappen van de Meldcode;
- verantwoordelijk is voor het bekendmaken van de Meldcode en zorgt voor de benodigde facilitering.
- als vraagbaak functioneert voor algemene informatie over (de Meldcode) huiselijk geweld en kindermishandeling binnen het aandachtsgebied;
- signalen herkent en bespreekt die kunnen wijzen op huiselijk geweld en kindermishandeling;
- overleg pleegt met de medewerker die zorg heeft over een leerling;
- indien nodig overlegt met andere medewerkers;

- over kennis beschikt van de handelwijze volgens de Meldcode;
- zo nodig de uitvoering van de Meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- zo nodig contact opneemt met Veilig Thuis voor advies of melding;
- attendeert op zorgvuldige omgang met de privacy en veiligheid van de betreffende leerling, voor zover mogelijk;
- attendeert op dossiervorming en verslaglegging in Esis;
- de genomen stappen evalueert met betrokkenen en de casus laat terugkomen (continuïteit) en mede zorg draagt voor een goede afsluiting;
- het aantal keer registreert dat de Meldcode wordt gehanteerd en het aantal meldingen dat wordt gedaan vanuit de Dordtse schoolvereniging bij Veilig Thuis.

Leerkrachten

- kennis hebben van en signalen herkennen die kunnen wijzen op huiselijk geweld en kindermishandeling en/of huiselijk geweld;
- bekend zijn met de Meldcode en het kunnen hanteren van het stappenplan;
- contact opnemen met de aandachtsfunctionaris;
- alle stappen (feitelijk) vastleggen in Esis;
- zo nodig contact opnemen met Veilig Thuis voor advies of melding;
- waken over de veiligheid van de leerling bij het nemen van beslissingen;
- kennis hebben van rechten en plichten in het kader van gegevensuitwisseling;
- overleg plegen met de aandachtsfunctionaris bij zorg over een leerling van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling en/of huiselijk geweld;
- uitvoeren van afspraken die zijn voortgekomen uit het overleg met de aandachtsfunctionaris, zoals observeren of een gesprek met de direct betrokkene/ouder/verzorger;
- bespreken van de resultaten van deze ondernomen stappen met de aandachtsfunctionaris;
- op de hoogte brengen van de leidinggevende over de gezette stappen;
- evalueren van de genomen stappen.

Overblijfpersoneel, administratie, conciërge

- signalen herkennen die kunnen wijzen op kindermishandeling/huiselijk geweld;
- deze signalen bespreken met (en de vervolgstappen overdragen aan) de leerkracht en /of de aandachtsfunctionaris.

NB.

1. De directie, de leidinggevende en de medewerkers zijn *niet* verantwoordelijk voor:
  - Het daadwerkelijk vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling en/of huiselijk geweld;
  - Het verlenen van professionele hulp aan het ouders of kinderen (begeleiding, therapie) voor zover dit niet tot het reguliere takenpakket van de medewerker behoort.
2. Huiselijk geweld en kindermishandeling gepleegd door medewerkers valt niet onder het bereik van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

De Meldkoker

Op school Vest en de school Mühning wordt er gewerkt met de Meldkoker.

Het is de bedoeling dat de beroepskrachten deze koker op hun bureau hebben staan. Hierop kunnen zij allerlei informatie vinden om de Meldcode sneller in te kunnen zetten. Er zijn 3 zijdes op de Meldkoker. Leerkrachten weten zo beter wat zij moeten/kunnen doen, wat hun taken zijn, bij wie zij moeten/kunnen zijn, wie de netwerkpartners zijn en hoe je de Meldcode systemisch in kunt zetten. Dit exemplaar kan 'eigen' gemaakt worden per organisatie. Ook is deze aanpasbaar als dat nodig is.

Borging

Voor de borging van de Meldcode zou er jaarlijks een voorlichting aan het team gegeven moeten worden. En zou het onderwerp een paar keer per jaar op de agenda tijdens de bouwwerken moeten staan. Daarnaast moeten de beroepskrachten precies weten wat er van hen verwacht wordt door middel van bijvoorbeeld de Meldkoker.

De wet adviseert om per organisatie een Aandachtsfunctionaris aan te stellen.

6. Wettelijke verplichtingen

Documenteren

De meldcode is geïntegreerd in Esis waarin wordt gerapporteerd.

De kindcheck is een verplicht onderdeel van de meldcode en is opgenomen in het format van de intake.

Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de Meldcode**.

Eergerelateerd geweld (o.a. meisjesbesnijdenis)

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eergerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eergerelateerd geweld bij Veilig Thuis of bij de politie.

Bij eergerelateerd geweld wordt de expertise van Veilig Thuis ingezet.

Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een leerling en ouders is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is. Dit is het geval bij ernstige vormen van huiselijk geweld of kindermishandeling, waarbij de betrokkenen zelf niet of onvoldoende mee kunnen of willen werken.

Bijlage 1.

Workflow Kindcheck

Hier kan eventueel een workflow toegevoegd worden hoe met de Kindcheck gewerkt dient te worden en hoe je naar aanleiding van de Kindcheck een melding bij Veilig Thuis doet.

Bijlage 2.

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs, bijvoorbeeld: basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en leerplicht.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-)partnerstalking, huwelijksdwang, eergerateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval

zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig
Thuis en het slachtoffer.

Voorbeelden

Bijlage 3

Algemene tips voor gespreksvoering

Beroepshouding

Professionals die werken met kinderen betrekken kinderen vanuit de grondhouding dat zij van kinderen willen weten hoe het met hen gaat. Hun houding is oprecht en geïnteresseerd: zij luisteren naar het kind en nemen het kind serieus. De elementen die kinderen aangeven belangrijk te vinden in de communicatie met professionals zijn dat zij oprechte interesse in hen tonen, dat professionals naar hen luisteren en dat zij hun mening in elk geval in overweging nemen.

Volgens kinderen dragen de volgende aspecten bij aan het gevoel serieus genomen te worden:

1. echte interesse van de professional;
2. geloofd worden door de professional;
3. uitleg waarom het proces niet volgens de wensen van het kind gaat;
4. in contact blijven ook wanneer er geen probleem is;
5. geconsulteerd worden voordat er beslissingen genomen worden en er onderhandeld wordt wat deze beslissingen moeten zijn.

Aanvullend:

- kinderen scannen je in een paar tellen. En een eerste indruk kan maar 1 keer gemaakt worden. Als jij slecht in je vel zit door iets anders, vertel dat dan open en eerlijk. Het kind kan dat dan scheiden van de “scan” die hij/zij gemaakt heeft.
  - Het is belangrijk voor het kind het gevoel te krijgen dat hij/zij het belangrijkste is. Het kind voelt zich speciaal en het helpt om het vertrouwen van een kind te winnen.
  - Zeg bijvoorbeeld: “wauw, ik ben onder de indruk van hoe jij jouw verhaal vertelt/probeert te vertellen. Dit helpt mij enorm om jou (en jouw ouders) te kunnen helpen!”.
- Mishandelde kinderen geven aan dat een uitnodigende en aandachtige houding cruciaal is: kinderen praten vaak niet uit zichzelf over wat hen overkomt.

Oprechte interesse blijkt bijvoorbeeld ook wanneer professionals later nog eens vragen hoe het met het kind gaat, ook wanneer het kind is doorverwezen.

- ‘Als ik naar jou kijk heb ik de indruk dat je veel stress voelt, klopt dat? Wat maakt je gestrest?’
- ‘Hoe was je dag vandaag?’
- ‘Je vertelde dat het beter gaat thuis/je je beter voelt. Ik ben blij voor je!’
- ‘Ik weet/zie dat jij in een moeilijke situatie zit, dat vind ik erg jammer voor je’
- Compliment geven over een tekening/een nieuwe broek/een talent/iets anders

Overigens vinden kinderen een ‘formeel gesprek’ niet altijd prettig. Vaak is het fijner om meer informeel te praten, bijvoorbeeld tijdens een wandeling of een autorit, of drukken kinderen zich makkelijker uit door te tekenen.. Dat geldt zeker voor jongere kinderen of kinderen die de Nederlandse taal niet goed spreken of kinderen met beperkingen. Vanzelfsprekend hangt de vorm ook af van de mogelijkheden die professionals hebben om omstandigheden te creëren. Als professional is het in ieder geval belangrijk open te staan voor de wensen van het kind hierin en hierin flexibel te zijn om zo aan te kunnen sluiten bij de wensen en mogelijkheden van het kind.

Algemene tips voor een gesprek met kinderen

- Ga apart met het kind in gesprek. Je kunt al vanaf heel jonge leeftijd met een mishandeld of verwaarloosd kind over zijn of haar problemen praten.
- Schend het vertrouwen van een kind niet. Doe niks zonder het kind te laten weten wat je gaat doen. Neem besluiten mét het kind, informeer het kind, betrek het kind.
- Praat met een kind in een ruimte waar jullie niet steeds gestoord kunnen worden of waar iedereen naar binnen kan kijken. Probeer schuin naast het kind te zitten, zodat het kind je niet steeds aan hoeft te kijken. Het is vreselijk spannend iets naars te vertellen aan iemand die je niet (zo goed) kent en dan ook nog diegene aan te moeten kijken.
- Of ga samen iets doen: een spelletje, een tekening maken. Ook dat maakt het gesprek minder spannend.
- Blijf als professional jezelf, een mens: word geen wandelend protocol of een professional op de automatische piloot. Behandel een kind nooit als 'casus', als 'zaak' of als 'cliënt/patiënt'. Kinderen voelen feilloos aan of zij te maken hebben met een volwassene die er écht voor hen wil zijn of niet.
- Wees eerlijk en oprecht, geef aan als je iets niet weet of je verlegen met de situatie voelt.
- Vind het gesprek met dit kind de moeite waard!
- Geef het kind een eerlijke kans om zijn verhaal te doen, laat je (dis)loyaliteitsgevoelens over de ouders achterwege. Het kind mag ouders diskwalificeren, jij niet. Maak hierin verschil tussen persoon en gedrag.
- Wees open en ontspannen in je houding, stel niet te veel vragen achter elkaar, geef het kind de kans te bedenken hoe en wat hij wil vertellen.
- Stel open vragen, of reageer met "wat gebeurde er toen, of wat dacht je toen, wat vond je ervan". Probeer gevoelsvragen te vermijden. Het kan voor een kind dan heel dichtbij komen. Daarnaast weten kinderen heel vaak niet hoe zij zich voelden op zo'n moment, ze proberen juist vaak niets te voelen.
- Geef bij start van het gesprek aan dat je allerlei vragen zult stellen, maar dat jij het antwoord niet weet. Als het kind iets niet weet, dan mag het dat zeggen. Je wilt ook dat het kind je verbetert als je iets verkeerd zegt en dat hij of zij het zegt als ze iets niet snappen van wat je zegt.